

dovolj!“ In zopet le-isti: „Umetnost, kateri so utelešene razkošne oblike in luksurijoznost, nosi že v sebi svojo obsodbo in gotove kalč neizogibne in bližnje smrti.“ In G. Chiarini: „To blato, ki se množi in raste, raste v neki vrsti slovstva spravlja nazadnje v nezaupnost celó najmirnejše duše, in se gabi celó najbolj razvajenim ljudem.“

Še mnogo prav karakterističnih citatov bi mogel navesti, posebno izmed Francozov celo legijo takih, kateri so bili najprej najgorkejši pristaši te struje in naturalizma, a kmalu so se mu srdito odpovedali, ker je bilo vendar preveč; n. pr. P. Bonnetain, J. H. Rosny, L. Descaries, P. Margueritte, G. Guiches i. dr. Toda dovolj bodi teh!

In da znaš, dragi moj, od kod prihajajo navedene pridgice! Izbral sem jih nalašč; vsi imenovani pisatelji so moderni možje, ateisti, materijalisti, veristi in kar si moreš še kaj tacega misliti; in pa, kar je tudi važno, priznane in odločujoče avtoritete. Čemu navajati avtoritete izmed naših somišljenikov? Sami naj se sodijo!

Žal, da se pri nas vsaka neugodna kritika razlaga tako, kakor bi bila nasprotna slovstvu sploh. O, kdaj nas bo v delu za narod združila ona ljubezen, ki bi pregnala tak sum!

Naj bi sedaj naši mladi dobro premislili stvar, za katero se trudijo, in naj bi krenili na boljšo pot, sebi in narodu v korist in slavo; naj bi sami odstopili od nehvaležnega dela, od zgradbe na tako slabo podstavo osnovane; saj drugače se jim itak sama na glavo zruši!

Jelena, črnogorska kneginja in soproga laškega kraljeviča.

Dovolj za danes! O priliki bom morda nadaljeval. Zdravstvuj, prijatelj!

Tvoj

Branivoj.

Dva grobova.

Simon Robič.

Smrt je zopet pobrala sotrudnika našemu listu, naši domovini pa velikega strokovnjaka, poznavalca in nabiralca prirodnin, Simona Robiča. Strokovnjaki izven domovine so poznali in občudovali njegovo veliko znanje na posebnem polju polžev; domačini smo ga poznali iz njegovih krajših sestavkov v raznih listih, duhovski tovariši in drugi prijatelji pa so poznali njegovo šaljivost, skromnost, pa tudi posebno resnicoljubnost.

Simon Robič (Robič se je pisal do l. 1865.) se je rodil v Kranjski gori na Gorenjskem dne

11. svečana l. 1824. Po navadnih studijah je bil posvečen za mašnika l. 1850., leto potem pa nastavljen za kapelana v Metliki. Tu je ostal kaka tri leta, potem pa je prišel za malo časa v Loški potok. Tri leta je služboval za kapelana v Dobu (1857—1859), in zopet tri leta Preddvorom na Gorenjskem. Dalje pa je bil v Borovnici (do l. 1868.), kjer se je marljivo bavil z nabiranjem in preiskoval tudi razne jame. L. 1869. ga je našlo že v Št. Juriju pri Kranju, odkoder se je pet let potem preselil za upravnika na Šenturško goro, kjer je prebil

T. l. 1870. za beneficijala na Olišek

triindvajset let do svoje smrti, ki ga je zadela dné 7. t. m. (v nedeljo) dopoldne, prav tedaj, ko je hotel opraviti božjo službo.

Pokojnik je bil mož posebne vrste. Cenil je svoj stan in izpolnjeval rad in natančno njegove dolžnosti, poleg tega pa je ljubil naravo nenavadno živo. Vse ga je zanimalo: cvetlice, živalce tudi najmanjše in najnezatnejše, dejal bi, najbolj skrite. In nabiral je razne, posebno redkejšje vrste, celó po strmih gorah in nevarnih prepadih in jamah svoje domovine. Imel je velike zbirke: največjo je oddal deželnemu muzeju kranjskemu (za 1500 gld., katere je pa odločil za dijaško ustanovo), manjše je oddal — kolikor vemo — šolam in zavodom. Neko polževo vrsto je on prvi našel (in ji dal tudi svoje ime), o drugih je pa pokazal, da živé tudi pri nas.

Robič je bil tudi slovenski pisatelj. Najrajši se je oglašal z manjšimi dopisi o prirodnih stvaréh. Ko je jel izhajati naš list, bil je tudi pokojnik med njegovimi sotrudniki. Pisal je v 1. in 2. letniku o strupenih rastlinah. Pisal je temeljito in ob jednem porabno, zato smo radi čitali njegove spise. A ko je imel pisati za 3. letnik, omagale so mu oči, in tudi pisal je težko; odpovedal se je sotrudništvu.

Pokojnik je bil dobrega srca, postrežljiv, vesel in šaljiv. V veseli družbi je znal vedno mnogo povedati. Ker je bil pa tudi odločen in

kremenit značaj, bil je tudi oster in je večkrat komu povedal katero, ki mu ni bila ljuba.

Bil je slobodnega vedenja in mišljenja. Gore so mu bile ljubše kakor mestne palače, in svetlo solnce, ki mu je sijalo na ljubo Šenturško goro mnogo bolj nego nam v nižavah, bilo mu je dražje nego blesk praznih častij. Zato je bil nad vse srečen in zadovoljen na svojem mestu. Tu je živel v miru sredi svojih preprostih župljanov in sredi gorske narode.

Rad je pogodil kako „originalno“. Tako si je n. pr. napravil jako trpežen klobuk iz luščin borovih storžev in ga nosil v petek in svetek. Dobro mu je délo, ako si se zanj zanimal.

In sedaj ga ni več, blagega gospoda Šimna! Gorenjska stran ga bo pogrešala, spomin njegov bo živel še dolgo.

Tako ginejo naši duhovniki — možje stare korenine. Pucher, Peteruel, Parapat, Sežun, Robič — — — ni jih več. Toda, ako Bog dá, naposled se nam zopet zjasnijo vremena, duhovski stan bo prebil sedanje boje za vero in narodnost, in tedaj bo marsikateri duhovnik kot učenjak-strokovnjak zopet čast delal domovini. Če pa prideš kdaj, mladi bralec, na Šenturško goro, vedi, da je tukaj bival velik mož, vreden trajnega spomina¹⁾ med Slovenci.

dr. Fr. L.

¹⁾ Pokojnikove znanke prosimo, naj nam ga natančneje opišejo, mi pa objavimo dve sliki sotrudniku v spomin.

II. Matija Valjavec.

Zatonila je svetla zvezda na obnebjú slovensko-hrvaškega slovstva, zvezda, ki se je v vedno jasnem blesku žarila od leta 1848. pa do današnjega dné! Matija Valjavec, naš slavni rojak, je zatisnil 15. sušca v Zagrebu bistro svoje oko v večno spanje. Bridko je zadela ta nepričakovana izguba nas Slovence, a tužni žalujejo tudi bratje Hrvatje ob grobu vrlo zaslužnega moža, pesnika in učenjaka.

Rodil se je Matija Valjavec¹⁾ 17. svečana l. 1831. pri Kračmanu na Srednji Beli pol ure od Preddvora. Na mladega, jako prebrisanega dečka je blagodejno vplivala krasna lega njegove rojstvene vasi. Z domačega praga je Matijček čudeč se zrl na mogočne Karavanke, hrepeneče mu je uhajal pogled na zeleni Storžec in na „Zaplato planino“. Tam bolj v ozadju pa ga je pozdravljajl skaloviti Grintovec z nedostopno Kočno. Za pesniško naravo res kakor ustvarjen kraj!

¹⁾ Zares zanimiv življenjepís nam je podal lansko leto prof. Levec v drugem zvezku „Knezove knjižnice“ 1895. — Pis.

Pač bi bilo preobširno, popisovati, kako je Kračmanov Matija hodil v ljudsko šolo v Kranju, kako je izvrstno dovršil srednje šole v Ljubljani in kako je potem v potu svojega obraza zvrševal svoje študije na dunajskem vseučilišču; ogledati si hočemo Valjavca le kot izredno marljivega nabiralca narodnega blaga, kot nadarjenega pesnika in slednjič kot učenjaka — in spoznali mu bomo glavo in srce.

Že deček je rad poslušal Matija svojo babico, ki mu je pripovedovala razne pravljice in pripovedke o rojenicah, o desetem bratu, o zakletih vitezih. V gimnaziji se je po vzgledu tedanjih nabiralcev narodnega blaga tudi sam navdušil za to velevažno delo in storil na tem polju, lahko rečemo, največ izmed vseh tovarišev. — V počitnicah je marljivo in pazno poslušal govoricó v svojem rojstvenem kraju, pridno zahajal k večkratnim shodom vaških možakov v hiši „starega Kosmata“, o katerem ti še dandanes vsakdo na Beli vé kaj povedati. Mnogo narodnih pesmij je tukaj slišal in si jih je tudi zapisal, spoznaval pa je tudi pravo narodovo govoricó in njegovo mišljenje.